

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

ԱՐՄԱՎԻՐ ՀԱՄԱԶԻՐԻ ԱՎԱԳԱՆՈՒ

2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 13-Ի

ԹԻՎ 15 ԱՐՏԱՀԵՐԹ ՆԻՍԻ

ԹԻՎ 150-Ա ՊՐՈՇՄԱՆ

**1. ԱՐԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՏԵՂԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ**

1. Պլանը բաղկացած է հետևյալ բաժիններից

Առկա իրավիճակի գնահատում

- 1) ա. Ներածություն
բ. Հիմնախնդիրներ, առաջնահերթություններ, տեսլական
գ. Պլանավորման տարածքի բնութագիր
դ. Թափոնների քանակ և բաղադրություն
ե. Թափոնների գործածություն
զ. Իրազեկվածության աստիճան
է. Ֆինանսավորում և բյուջե
ը. Մշտադիտարկում և հաշվետվողականություն.

2) Պլանավորում

- ա. Կանխատեսումներ և կանխադրույթներ
բ. Տեսլական, նպատակների և թիրախների սահմանում (կարճաժամկետ և միջնաժամկետ)
գ. Գործողությունների պլան
դ. Երկարաժամկետ զարգացում
ե. Ֆինանսավորում և բյուջե
զ. Աղբահանության և թափոնների կառավարման բյուջետավորում

3) Մշտադիտարկում և վերլուծություն

**2. ԱՐԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ՏԵՂԱԿԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ
ԳԼՈՒԽ 1. ԱՌԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ**

1. ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- 1) Ներածություն (պլանի ամփոփագիր)
- 2) Հիմնախնդիրներ, առաջնահերթություններ, տեսլական
- 3) Պլանավորման տարածքի բնութագիր
- 4) Թափոնների քանակ և բաղադրություն
- 5) Թափոնների գործածություն
- 6) Իրազեկվածության աստիճան
- 7) Ֆինանսավորում և բյուջե
- 8) Մշտադիտարկում և հաշվետվողականություն

2. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Աղյուսակ 1

Պլանի անվանում	ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիր համայնքի Աղբահանության և սանիտարական մաքրման կառավարման 2025-2029թթ պլան
Պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնք, բնակավայրեր	Արմավիր համայնք/1 քաղաքային բնակավայր և 10 գյուղական բնակավայր/
Պլանավորման ժամանակաշրջան	2025-2029թթ
Ներկայացվող Պլանի նախատեսված ամսաթվերը վերանայման	2025թ սեպտեմբեր, 2027թ սեպտեմբեր
Պլանը կազմող անձանց անուն, ազգանուն, պաշտոն	Սևակ Ֆիրգիկյան /<< ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիր համայնքի Բարեկարգում>> տնօրինություն հիմնարկի աղբահեռացման տեղամաս պետ
Պլանը կազմող անձանց էլ հասցե և հեռախոս	Barekargum@ rambler .ru

3. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ, ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ,ՏԵՍԼԱԿԱՆ

- Ավելի բարեկարգ համայնք
- Համայնքն ուժեղ է իր միասնականության շնորհիվ և կան չնչին թույլ կողմեր, որոնք ժամանակի ընթացքում ստանում են համապատասխան լուծումներ
- Հիմնախնդիրների բացահայտում
- Միասնական,բարեկարգ և ուժեղ համայնք:

ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐ

Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Արմավիր համայնքը, «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն ընգրկում է հետևյալ բնակավայրերը՝ Արմավիր քաղաքը, Լուկաշին, Լենուլի, Խանջան, Սարդարապատ, Նորավան, Մայիսյան, Հացիկ, Այգեվան, Մյասնիկյան և Արաքս գյուղերը : Համայնքի կենտրոնն է Արմավիր քաղաքը:

Արմավիր համայնքն ունի 65180 բնակչություն և զբաղեցնում է 14944,75 հա տարածք:

ա. Պլանավորման տարածքի նկարագրություն

	Ընդհանուր տարածք	Քաղաքային	Գյուղական	Արդյունաբերական	Գյուղատնտեսական	Կանաչանտառային
Տարածքը (հա)	14944,75	2181,99	12812,76	121	10889,29	6,57
Տարածքը տոկոսով ընդհանուրից (%)	100	14,6	85,4	0,8	72,8	0,04

Աղյուսակ 2

Գ. Ժողովրդագրական տեղեկատվություն

Աղյուսակ 3

Գրանցված բնակչություն (մարդ)	Փաստացի բնակվող (մարդ)	Տնտեսությունների թիվ	Բազմաբնակարան շենքերի թիվ	Բնակարանների թիվ
65180	42827	10652	160	5546

դ. Կոշտ թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակը և քանակը

Աղյուսակ 4

Թափոն գոյացնող հիմնական աղբյուրների տեսակները	Քանակ	Նշումներ
Բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	-	
Բազմաբնակարան բնակելի շենքեր	-	
Անհատական բնակելի տներ	-	
Ոչ բնակելի նպատակային նշանակության շինություններ	-	
Առևտրի, ինքնաշին սննդի և կենցաղային ծառայությունների մատուցման շինություններ	-	
Հյուրանոցային և հյուրատնային տնտեսություններ, սպորտի համարանախատեսված, տրանսպորտի բոլոր տիպերի կայանների շինություններ	-	
Վարչակառավարչական, ֆինանսական, կապի, ինչպես նաև առողջապահության համար նախատեսված շինություններ	-	
Արտադրական, արդյունաբերական և գյուղատնտեսական նշանակության շինություններ	-	
Գիտակրթական, մշակութային և գրասենյակային նշանակության շինություններ	-	
Շինություններ, որտեղ իրականացվում է մեկից ավելի, առանձնացված տնտեսական գործունեություն	-	

4. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ ԵՎ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ա. Գոյացող թափոնների քանակի ընդունված ցուցանիշներն են.

- մեկ տարում գոյացող թափոնների ընդհանուր զանգված (10000 տոննա)
- մեկ տարում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով /254 կգ/
- մեկ օրում գոյացող թափոնների կշիռը մեկ բնակչի հաշվով /0,69 կգ/

բ. Թափոնների բաղադրության հիմնական տեսակները/հոսքերը

- **Կոշտ կենցաղային թափոն՝** աղբամաններում կուտակվող կոշտ կենցաղային թափոն՝ «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված թափոն,
- **Խոշոր եզրաչափի թափոն՝** 1խմ և ավել ծավալով թափոն, որը չի տեղադրվում աղբամանում,
- **Շինարարական աղբ՝** քաղաքաշինական և շինարարական գործունեության հետևանքով առաջացող աղբ,
- **Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն,**
- **Փաթեթավորման թափոն՝** կոմերցիոն գոտում գոյացող փաթեթավորման թափոն,
- **Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն (ԷԷՍ)՝** չշահագործվող սարքավորում, որը սնուցվում է էլեկտրական ցանցից կամ մարտկոցից,
- **Կենսաբանական թափոն՝** կենդանական ծագման պարենային և ոչ պարենային հումքի վերամշակումից ստացված թափոններ, ինչպես նաև անասնապահական, թոչնաբուծական և ձկնաբուծական ձեռնարկությունների գործունեության հետևանքով առաջացած թափոններ,
- **Պարտեզային թափոն՝** այգիների, պուրակների և այլ կանաչ տարածքներից հավաքված թափոն, այդ թվում՝ էտման թափոն, տերևներ և այլ նմանատիպ թափոն,
- **Անվադողեր՝** մարդատար, բեռնատար մեքենաների և հեծանիվների շահագործումից դուրս եկած անվադողեր,
- **Վտանգավոր թափոն՝** (բացի ԷԷՍ թափոնից)՝ ներկեր, քիմիկատներ, դյուրավառ նյութեր, բժշկական թափոն և այլն, հնարավոր ցանկը ներկայացված է հավելվածում:

Աղյուսակ 5

I Թափոնի տեսակը	%	II Թափոնի տեսակը՝ մանրակրկիթ բաղադրության ուսումնասիրության դեպքում	%
Օրգանական	35	Խոհանոցային	
		Այգիներից պուրակներից և այլ կանաչ տարածքներից	
Թուղթ և ստվարաթուղթ	15		
Պլաստիկ	20	Պլաստիկ շշեր	
		պոլիէթիլենային փաթեթավորումներ	
		Պլաստիկ տարաներ	
Ապակի	10		
Մետաղ	10		
Այլ թափոն	10	Էլեկտրական	
		տեքստիլ	
		փայտ	
		վտանգավոր	
		Այլ	

5. ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Պլանի մշակման մեջ օգտագործվող թափոնների գործածության ձևերը և դրանց

Նկարագրությունները բերվում են ստորև՝ 6-րդ աղյուսակում:

Աղյուսակ 6

	Թափոններ գործածության ձև	Նկարագրություն
I	Խառը, չտեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Թափոնների խառը հավաքում և հեռացում օպերատորի կողմից դեպի աղբավայր կամ տեսակավորման կենտրոն: Ինչպես նաև թափոն առաջնացնողի կողմից աղբի ինքնափոխադրում դեպի տեսակավորման կենտրոն
II	Թափոնների տեսակավորված հավաքում և տեղափոխում	Սկզբնաղբյուրում թափոնների տեսակավորված հավաքում կամ թափոն առաջացնողի կողմից տեղափոխում դեպի տեսակավորման կենտրոն
III	Թափոնների վերաօգտագործում և վերակիրառում	Ապրանքի բազմակի օգտագործման ի սկզբանե տրված նպատակով (օրինակ՝ ապակե շիշ, սովաբաթոյթ տուփ և այլն): Ինչպես նաև երբ այն անձանց համար անցանկալի, ոչ պիտանի նյութերը, դրվում են տնտեսական շրջանառության մեջ այլ նպատակներով:
IV	Թափոնների վերամշակում և օգտահանում	Երբ տեխնոլոգիական գործընթացների արդյունքում փոխվում են թափոնների ֆիզիկական, քիմիական և կենսաբանական հատկությունները և դրանք օգտագործվում են որպես երկրորդային նյութեր՝ - վերամշակման միջոցով կենսազազի, բրիկետների, պելետի, բիոդիզելի, այլ վառելիքի ստացում - սննդային թափոնների աէրոբ մշակման (կոմպոստացման) միջոցով պարարտանյութի ստացում կամ չեզոքացում - ջերմային մշակման (կիզման) միջոցով ջերմային կամ էլեկտրական էներգիայի ստացում
IV	Վտանգավոր թափոնների չեզոքացում/վնասազերծում /	Թափոնների վտանգավոր հատկությունների նվազեցում կամ վերացում մեխանիկական, ֆիզիկաքիմիական կամ կենսաբանական մշակման միջոցով
VI	Թափոնների տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում	տեղադրում քաղաքաշինական, բնապահպանական և սանիտարական նորմերին չհամապատասխանող աղբավայրում
VII	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում	տեղադրում քաղաքաշինական, բնապահպանական սանիտարական նորմերին համապատասխանող աղբավայրում

ա. Թափոնների քանակն ըստ հիմնական տեսակների և դրանց գործածության ձևերի

Աղյուսակ 7

[illegible]

➤ Աղբահանության և կոշտ կենցաղային թափոնների հավաքում

բ. Աղբահանության և կոշտ թափոնների հետ գործածություն

«Արմավիրի մարզի Արմավիր համայնքում աղբի հավաքումը սովորաբար կատարվում է՝

- Փողոցներում և քնակավայրերում տեղակայված աղբամաններից
- Բնակելի տներից և կազմակերպություններից գրաֆիկով աղբատարների միջոցով
- Ինքնափոխադրմամբ՝ երբ թափոն գոյացնողը կազմակերպում է իր գոյացած թափոնի փոխադրումը տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման կենտրոններ:

Աղյուսակ 8

Թափոնների հավաքման մեթոդ	Ծառայությունից օգտվող բնակչություն / % /	Տեսակավորված հավաքում / տոննա /	Տեսակավորված հավաքում / % /	Չտեսակավորված հավաքում / % /	Չտեսակավորված հավաքում / % /	Նշումներ
Աղբամաններից	50				100%	
Աղբախցերից	-					
Գրաֆիկով՝ տնից կամ կազմակերպություններից	50				100%	
Պատվերով՝ տնից կամ կազմակերպություններից	-					
Ինքնափոխադրում	-					

➤ Աղբահանություն իրականացնող օպերատորներ

Աղյուսակ 9

Օպերատորի անվանում	Ապաստակվող համայնքներ/ բնակավայրեր	Ապաստակվող տարածքի բնակչության թիվ	Օպերատորի աղբատար մեքենաների թիվը	Օպերատորի աղբատար մեքենաների տեսակն, տարողությունը (թաց/հիսկ թափքով, կոմպակտորեն)	Հավաքվող թափոնների տեսակները/ խառը, տեսակավորված պլաստիկ, թուղթ... շինարարական և այլն հավաքում	Օպերատորի աշխատանքի գնահատական (1-ից 5)	Նշումներ
1«Արմավիրի մարզի Արմավիր համայնքի քարեկարգում» անօրինություն հիմնարկ	Արմավիր քաղաք	23267	8	2 հատ Կամագ ԿՕ-427, 2 հատ Գագ 53 ԿՕ, 4 հատ 2ԻԼ ինքնաթափ	Խառը	5	
2«Մաքրություն» ՍՊԸ	Գյուղական բնակավայրեր	19560	3	Աղբատար հատուկ տեխնիկա և ԳԱԳ 53	Խառը	5	

Աղյուսակ 10

Թափոնի տեսակ	Հեռավորություն մինչև աղբավայր, կմ	Հեռավորություն մինչև փոխաբեռնման կայան, կմ	Հեռավորություն մինչև տեսակավորման կենտրոն, կմ	Հեռավորություն մինչև այլ գործառնության կայանք /վերմշակման գործարան և այլն/, կմ	Նշում ինքնավիճակում մասնավորապես
Կոշտ կենցաղային թափոն	5-10				
Խոշոր եղրաչափի թափոն	5-10				
Շինարարական աղբ	5-10				
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն					
Անվադողներ					
Փաթեթավորում և փաթեթվածք					
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոններ					

➤ **Վերօգտագործում և նախապատրաստում վերօգտագործման կամ վերակիրառման համար**

Աղյուսակ 11

Արտադրողի անվանում	Արտադրանքի տեսակ	Վերադարձվող բաղադրիչ (ապակե, պլաստիկե տարր, փաթեթավորում և այլն)	Վերադարձի/հավաքման մեխանիզմ (ընդունվում է գործարանում, խանութում, ընդունման կետերում)	Սպառողի համար վերադարձի հարմարություն (անհարմար, հարմար)	Նշումներ

➤ **Վերանորոգման կարողություններ**

Աղյուսակ 12

Արտադրանքի տեսակ	Վերանորոգման կետերի թիվ	Նշումներ
սառնարան		
Էվացքի մեքենա		
Այլ կենցաղային տեխնիկա		
Հագուստ կոշիկ		
Կահույք		
Ավտոպահեստամասեր		
Շինարարություն /պատուհան, դուռ, տանիք և այլն		

➤ **Թափոնների ոչ ֆորմալ տեսակավորում և օգտահանում**

Տեսակավորվող թափոնի տեսակ	Աղյուսակ 13			
	Հավաքվում է ընդունման կետում (այո/ոչ)	Հավաքվում է աղբամաններից (այո/ոչ)	Հավաքվում է սպասարկման օբյեկտներից (այո/ոչ)	Հավաքվում է աղբավայրերում (այո/ոչ)
Ապակի				
Պլաստիկ				
Մետաղ				
Թուղթ				
Ավտոմեքենայի մարտկոց				
Այլ թափոններ /նշել/				

➤ **Թափոնների գործածության կայանքներ**

Թափոնների գործածության կայանքներ	Աղյուսակ 14			
	Առկայություն (պլանավորման տարածքում առկա է/առկա չէ, առկա է այլ տարածքում)	Հզորություն, հազ տ/տարի	Հեռավորություն պլանավորման տարածքից, կմ	Նշումներ
Տեսակավորման կենտրոն				
Ապակու վերամշակման կայանք				
Մետաղի վերամշակման կայանք				
Պլաստիկի վերամշակման կայանք				
Թղթի վերամշակման կայանք				
Հումպոստացման կայանք				
Վնասագազի արտադրման կայանք				
Աղբակիզման կայանք				
Վնասազերծման/ վերացման կայանք				
Գոխաբեռնման կայան				
Աղբավայր				
Այլ նշումներ				

➤ Աղբավայրեր և աղբանոցներ

Աղյուսակ 15

Աղբավայր /գտնվելու վայրը/	Շահագործող համայնքներ /քնակավայրեր	Աղբավայրի մակերես, հա	Տեղադրվող աղբի տեսակ	Ստեղծման իրավական հիմք /որոշման համար, ամսաթիվ/	Սեփական նույնանուն /օգտագործման իրավունք	Շահագործողի անվանում	Աղբի տեղադրման վճարը /ՀՀ դրամ/տոննա	Դեպի աղբավայր տանող մուտքի ճանապարհա տվածի վիճակը
1 Արմավիր համայնք	Արմավիր համայնք	6	Կենցաղային/խառը	Ավագանու որոշում	Համայնքի սեփականություն	Արմավիր համայնք		բավարար
2								

➤ Պատասխանատվության փաստացի բաշխումը

Աղյուսակ 16

[illegible]

Աղյուսակ 17

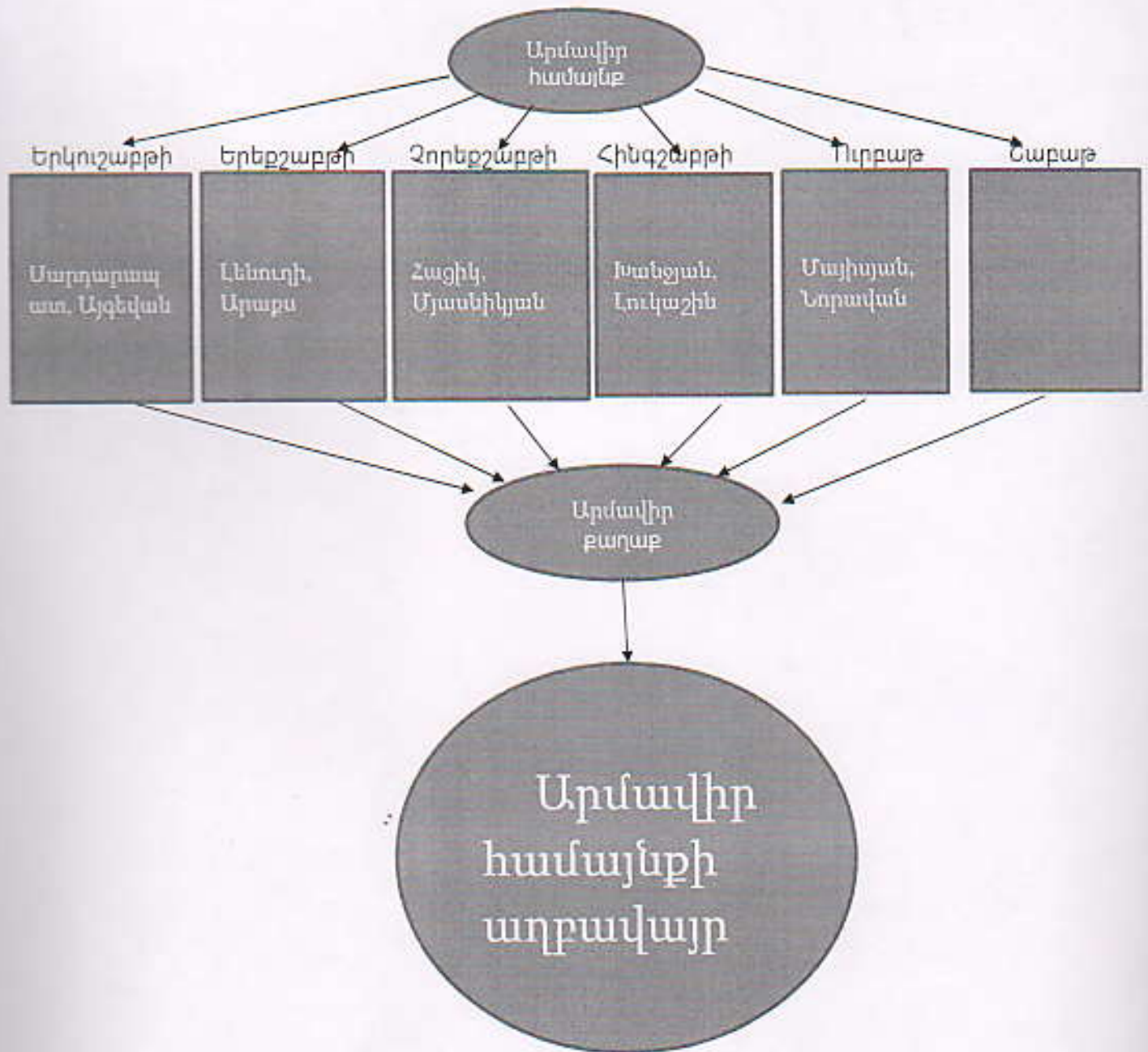
Թափոնի տեսակ	Իրազեկության բարձրացում	Խառը հավաքում	Տեսակախիղճ հավաք	Տեղափոխում	Վերաօգտագործում /կրկնօգտագործում	Վերանշնչում և/կամ օգտահանում	Տեղադրում աղբավայրում
Կոշտ կենցաղային թափոն	ՏԻՄ	ՏԻՄ					ՏԻՄ
Խոշոր եզրաչափերի թափոն	ՏԻՄ						ՏԻՄ
Շինարարական աղբ	ՏԻՄ			ՏԻՄ/ ԲՆ			ՏԻՄ
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	ՏԻՄ			ԲՆ	ԲՆ	ԲՆ	
Անվադողեր	ՏԻՄ			ԲՆ			
Փաթեթավորում և փաթեթվածք	ՏԻՄ						ՏԻՄ
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	ՏԻՄ						
Կենսաքանական թափոն	ՏԻՄ			ԲՆ			
Վտանգավոր թափոններ	ՏԻՄ						

➤ Անձնակազմի կարողությունների գնահատում

Աղյուսակ 18

Հմտություն/ ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Նշումներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	3	3	
ՀՀ օրենսդրության իմացություն	3	4	
Տվյալների հավաքագրում	2	3	
Համակարգչային քարտեզագրում			
Գնումների կազմակերպում	1	5	
Պայմանագրերի կառավարում	1	4	
Գործառնական հմտություններ	4	3	
Ֆինանսական վերլուծության իմացություն	2	4	

➤ Աղբահանության և Կոշտ թափոնների գործածության քարտեզ

6. ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Թափոնների կայուն կառավարում ապահովելու կարևորագույն նախապայման է ինչպես բնակչության, այնպես էլ կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի իրազեկվածության անհրաժեշտ աստիճանը:

Պատասխանատուների իրազեկվածությունը կարևոր է Պլանը մշակելիս խնդիրները ճիշտ գնահատելու, լուծման առաջնահերթությունները հստակ սահմանելու և հետևողականորեն իրականացնելու համար:

Բնակչության իրազեկվածությամբ մեծապես պայմանավորված են սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացումը նվազագույնի հասցնելու, տեսակավորված հավաքելու, վերօգտագործելու հաջողությունները՝ հետևապես և Պլանի իրականացման հաջողությունը:

Իրազեկվածության աստիճանի գնահատման միջազգայնորեն հաջողված մեթոդ է բնակչության սոցիալական տարբեր խմբերում, տարբեր գործունեություն իրականացնող տնտեսվարողների, ինչպես նաև Պլանի մշակման և իրականացման համար պատասխանատու անձնակազմի շրջանում հարցումներ իրականացնելը՝ նախապես մշակված հարցաշարերով: Հարցաշարերը պետք է ուղղված լինեն թափոնների կառավարման խնդիրների վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրների, տեղեկացվածության, վերաբերմունքի և ակնկալիքների, ինչպես նաև թափոնների կառավարման առկա իրավիճակից բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակության աստիճանի գնահատմանը, ինչպես նաև պարունակեն տեղեկություններ այն լրացնողի/հարցվողի տարիքի, կրթության, մասնագիտության, զբաղվածության/ աշխատավայրի վերաբերյալ: Հարցման արդյունքներն ամփոփվում են Աղյուսակ 19-ում և ներառվում Պլանում: Կախված հարցվողից՝ Պլանի մշակման և իրականացման պատասխանատուներն ըստ անհրաժեշտության, կարող են հարցաշարում ներառել լրացուցիչ հարցեր:

Հարցման (իրազեկվածության գնահատման) արդյունքները պետք է հիմք հանդիսանան Պլանում իրազեկվածության բարձրացման ծրագրերի նախատեսման, դրանց թիրախների սահմանման համար: Դրանք կարող են ուղղված լինել, օրինակ՝ թափոնների կայուն կառավարման ոլորտում գիտելիքների ընդլայնմանը, տնտեսվարողների կողմից քաղաքացիների որևէ վարքագծի խրախուսմանը (օրինակ՝ ապակե տարան ընդունման կետ վերադարձնելու դեպքում արտադրողի կողմից զեղչերի տրամադրում) կամ տնտեսվարողների ՏԻՄ-ի կողմից «պատժի» գործիքի կիրառմանը (օրինակ՝ քաղաքացիների կողմից պլաստիկ փաթեթավորում/փաթեթվածք ընտրելու դեպքում ապրանքի արժեքի բարձրացում, վարչական իրավախախտումների մասին օրենսդրությամբ նախատեսված գործիքներ):

Հարցեր	Իրազեկվածության/գոհունակության աստիճան /1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց/	Նշումներ/ առաջարկություններ
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	1	
Կրթության տարբեր աստիճաններ (նախադպրոցական, դպրոցական, բուհական)	1	
Սոցիալական գովազդներ	1	
Պաշտոնական տեղեկատվություն ՀՀԼՄ-ներով	1	
Բաղաքացիական կազմակերպությունների գործունեություն	1	
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն		
Թափոնների թերի կառավարման բնապահպանական ազեցությունները	1	
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազեցությունները	1	
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազեցությունները	1	
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	1	
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	1	
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	1	
Օրենսդրության պատժիչ գործիքներ	2	
Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	1	
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ		
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	1	
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	1	
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	1	
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	1	
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	1	
4. Բնակիչների և տնտեսվարողների գոհունակություն		
Աղբամանների տեղակայվածություն	5	
Աղբամանների վիճակ	5	
Չտեսակավորված թափոնների հավաքման հաճախականություն	5	
Տեսակավորված թափոնների հավաքում	1	
Համայնքի սանիտարական վիճակ	4	
Աղբահանության վճար	4	
Մատուցված ծառայությունների ընդհանուր վիճակ	5	

ա. Աղբահանության եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրություն

Աղյուսակ 20

Տարի	Փաստացի բնակչության թիվ	Աղբահանության ծախսն առանձնացված վարձավճարի, դրամ/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղբահանության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը /աղբահանության պայմանագիր /	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղբի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տարի	Աղբավայրում աղբի տեղադրման ծախս, դրամ/տոննա
2023	39300	50գյուղեր/200քաղաք		647	18299513	189944155	
2024	42827	50գյուղեր/200քաղաք		686			

բ. Հավաքագրում և ծախսեր

Սույն ենթաբաժնում ներկայացվում է աղբահանության և թափոնների կառավարման եկամուտներն ու ծախսերը վերջին երկու-երեք տարվա ընթացքում (Աղյուսակ 21):

Urynowsky 21

[illegible]

Submitted: 2024-09

Գ. Թափոնների գործածության հասանելի տարբերակների արժեքներն ըստ տեսակների

Աղյուսակ 22

Թափոնի տեսակ	Խառը հավաքում (դր/տ)	Տեսակավորված հավաքում (դր/տ)	Տեղափոխում (դր/տ)	Տեսակավորում /գործարանային (դր/տ)	Վաճառք որակն հումք (դր/տ)	Վերամշակում/ օգտահանում (տոնն)	Վնասագործում (դր/տ)	Տեղադրում արժավայրում (դր/տ)
Կոշտ կենցաղային թափոն								
Խոշոր եգրաչափերի թափոն								
Շինարարական աղբ								
Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն								
Անվադողեր								
Փաթեթավորում և փաթեթվածք								
Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն								
Կենսաբանական թափոն								
Վտանգավոր թափոններ								

դ Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ինքնարժեքը

Աղյուսակ 23

	Կոշտ կենցաղային թափոն	Խոշոր նեցրաչափերի թափոն	Շինարար ավան արք	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	Սնվարտ դեր	Փայտեղակո ում և փայտեղակածք	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	Կենսաբան ավան թափոն	Վտանգավ որ թափոններ
Աշխատուժ, դրամ/տարի									
Աղտոտագրում և գործիքներ, դրամ /տարի									
Տեխնիկա շահագործում և պահպանում									
Վառելիքի ծախս									
Աղբամանների շահագործում և պահպանում									
Վարչական ծախսեր, դրամ/տարի									
Բնապահպանական հարկ									
Թափոնի գոյացում տոննա/տարի									
Մեկ անձի կողմից գոյացվող թափոնի քանակ /կգ/տարի					..				

8. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Համայնքում աղբահանություն նախկինում կատարվել է սակայն թերի, 2022 թվականից սկսած կատարվել են մշտադիտարկումներ, որոնց արդյունքում արձանագրվել են աղբահանության և սանիտարական մաքրման հետ կապված միջարք խնդիրներ, տեխնիկայի և աղբամանների քաջակայություն, ոչ ստաբիլ աղբահեռացում: Գնահատելով առկա խնդիրները համայնքը ձեռք է բերել նոր տեսակի ճզմիչ կոմպակտոր աղբատար մեքենա ինչպես նաև նոր աղբամաններ:

ա. Աղբահանության և կոշտ թափոնների ներկայիս համակարգի ունակությունը՝ հասնելու նախկինում սահմանված նպատակներին

Եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման պլանը մշակվում է առաջին անգամ, ապա այս ենթաբաժինը պետք է բաց թողնվի:

- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն արդեն իսկ հասել է սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 90-100%-ը
- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն ունակ է հասնելու սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 30-89%-ը
- եթե աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համակարգն ունակ չէ հասնելու սահմանված նպատակին՝ սահմանված չափաքանակի 0-29%-ը

Թափոնի տեսակ	Կոշտ կենցաղային թափոն	խոշոր եզրագլուխների թափոն	Շինարարական արք	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն	Անվարդներ	Փաթեթավորում և փաթեթավորված էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն	Կենսաբանական թափոն	Վտանգավոր թափոններ
	Թափոնի առաջացում 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)							
	Թափոնի ընդհանուր քանակ (հազ տ/տարի)							
	Խառը հավաքում (% ընդհանուր քանակից)							
	Տեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)							
	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)							
	Վերօգտագործում /կրկնօգտագործում (% ընդհանուր քանակից)							
	Վերամշակում/օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)							
	Վնասագերծում/վերացում (% ընդհանուր քանակից)							
	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)							
	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)							

բ. Արտահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ներկայիս համակարգի արդյունավետության գնահատում

Արդյունակ 25

Դերակատար	Արդյունավետության մակարդակ 1-2-րդ ցածր, 2-ցածր, 3-նիցին, 4-բարձր, 5-գերազանց	Արդյունավետության հիմնական պատճառները	Արդյունավետության բարձրացման ուղղված միջոցառումներ կամ փոփոխություններ	նշումներ
ՏԻՄ և ՏԿՍ	4			
Ամանակոր հատված				
Բնակչություն				
Քաղաքացիական կազմակերպություններ				

գ. Իրավախախտումների վերլուծություն

Արդյունակ 26

Կ/Ի	Իրավախախտում	Իրավախախտման տեսակ, արձանագր. ամսաթիվ	Իրավախախտման ստիպելու /ֆիզիկական անձ/ կազմակերպություն	Պատասխանատվության տեսակ	Իրավախախտման պատճառ/ բացատրություն	Նշումներ /Դնչպես է լուծվել հարցը, համայնքի պահանջը բավարարվել է, թե ոչ և այլն/
1						
2						

դ. Տվյալների բացերի վերլուծություն

Արդյունակ 27

Տվյալի տեսակ	Հավաքագրվում է, թե ոչ (այո/ոչ)	Հասանելի է, թե ոչ (այո/ոչ)	Հավաստի է, թե ոչ (այո/ոչ)	Նշումներ

Աղյուսակ 28

Նպատակ	Ամերսաճչա փոփոխություններ աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման ենթակայիս համակարգում	Նշումներ
Գոյացող թափոնների քանակի նվազեցում		
Վերանշակված և/կամ օգտահանված թափոնների քանակի ավելացում		
Շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցություններով հեռացված թափոնների քանակի կրճատում		
Հողերի արդյունաան նվազեցում		
Ատոդգեռնյա և մակերևույթային ջրերի արդյունաան նվազեցում		
Օդի արդյունաան նվազեցում		
Ջերմոցային գազերի արտանետումների կրճատում		
Ատոդգապահական վնասակար ազդեցությունների նվազեցում		
Աշխատանքի անվտանգության պայմանների բարելավում		

ԳԼՈՒԽ 2 ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

Բովանդակություն

- 1) Կանխատեսումներ և կանխադրույթներ
- 2) Նպատակների և թիրախների սահմանում
- 3) Գործողությունների պլան
- 4) Երկարաժամկետ զարգացում
- 5) Պլանավորված գործողությունների իրագործման համար պահանջվող բյուջե և ֆինանսավորում
- 6) Թափոնների կառավարման բյուջետավորում

1) ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԿԱՆԽԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ

ա. Կանխատեսումներ

Կանխատեսների փոփոխություններ	2024	2025	2026	2027	2028	Նշումներ
Փաստացի բնակչության ակնկալվելով						
Տնտեսական ակնկալվելով փոփոխություններ						
Նպատրաստված ապրանքների տեսակների և պահանջարկի ակնկալվելով փոփոխություններ						
Թափոնների գոյացման աղբյուրների ակնկալվելով փոփոխություններ						
Թափոնների վերամշակման/օգտահանման ակնկալվելով կայանքներ						
Թափոնների հեռացման վայրերի փոփոխություններ՝ սակիտարական աղբավայրեր, փոխաբեռնման կայաններ						
Քաղաքականության փոփոխություններից ակնկալվելով ազդեցություններ /կանխարգելման, կոնստան, տեսակավորման և վերագոյացործման մասով/						

բ. Կանխադրույթներ

Աղյուսակ 30

Խ/Խ	Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն (բարձր, միջին, ցածր)	Թափոնի ակնկալվող անկ շնչի հաշվով (կգ/տարիննայր)	Թափոնի ակնկալվող գրայցում՝ ընդհանուր քանակ (հազ տ/տարի)	Լշումներ
1	Կոշտ կենցաղային թափոն, այդ թվում՝				
	օրգանական				
	թուփ, ստվարաթուփ				
	սկսածիկ				
	ապակի				
	մետաղ				
	այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)				
2	Խոշոր եզրացափների թափոն				
3	Շինարարական աղբ				
4	Շահագործումից դուրս եկած ավտոմեքենաներ, մետաղական ջարդոն				
5	Լճակադրոներ				
6	Փայտեթափոնում և փայտեթափոնում				
7	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն				
8	Կենսաբանական թափոն				
9	Այլ (նշել ըստ անհրաժեշտության)				

2. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԹԻՐԱԽՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ /ԿԱՐԾԱԺԱՄԱԿԵՏ ԵՎ ՄԻՋՆԱԺԱՄԱԿԵՏ/

ա. Թափոնների կառավարման գլխավոր նպատակներն են՝

- սկզբնաղբյուրում թափոնների առաջացման կրճատումը
- աղբավայրում /ներառյալ սանիտարական/ տեղադրվող թափոնների քանակի կրճատումը:

բ. Պետք է սահմանվեն նաև թափոնների գործածության հետևյալ ձևերին առնչվող թիրախային ցուցանիշները՝

- տեսակավորված հավաքում
- խաղը հավաքում և տեսակավորում
- վերանշակման և օգտահանման աճ
- վտանգավոր թափոնների վնասագերծման ու չեզոքացման կրճատում
- աղբավայրում, այդ թվում՝ սանիտարական աղբավայրում տեղադրվողներ թափոնների քանակի կրճատում:

Հարկ է նշել, որ թիրախներ սահմանելիս, անհրաժեշտ է նաև նշում կատարել դրանց հասնելու համայնքի կառուցվածքների մասին՝ եթե համայնքի կառուցվածքները բավարար են՝ կանաչ գույնով, եթե բավարար չեն՝ կարմիր գույնով:

-Աղբահանության և ԿԹ կառավարման համակարգի կառուցվածքները բավարար են սահմանված թիրախին հասնելու համար

-Աղբահանության և ԿԹ կառավարման համակարգի կառուցվածքները բավարար չեն սահմանված թիրախին հասնելու համար

Կարճաժամկետ թիրախներ և դրանց իրականություններ

[illegible]

Թափոնների գործածության կարծածակներ թիրախներ և դրանց հասանելի կարողություններ													Կշռաներ	
/2026-2028 թվականներ/														
ԽԻ	Թափոնի տեսակ	Գործածության առաջնահերթություն (բարձր, միջին, ցածր)	Թափոնի ակնկալվող գոյացում 1 շնչի հաշվով (կգ/տարի/մարդ)	Թափոնի ակնկալվող գոյացում ընդհ. քանակ (հազ տ/տարի)	1	2	3	Վերամշակում, օգտահանում (% ընդհանուր քանակից)						
1	Կոշտ կենդանական թափոն, այդ թվում՝ թուղթ, ստվարաթուղթ				Խառը, չտեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեսակավորված հավաքում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղափոխում (% ընդհանուր քանակից)	Վերօգտագործում /կրկնօգտագործում (% ընդհանուր քանակից)	Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
2	Բարձր եղջերակների թափոն								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
3	Շինարարական աղբ								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
4	Շահագործումից դուրս եկած ապումներնանոնր, մետաղական ջարդեր								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
5	Մեկտրոններ								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
6	Փայծաբախում և վառելիքանոթ								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
7	Էլեկտրական և էլեկտրոնային թափոն								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
8	Կենսաբանական թափոն								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)
9	Այլ (չնչել ըստ անհրաժեշտության)								Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս	Մնդանյութի և աղիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում (% ընդհանուր քանակից)	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, քրիկետ, բիոդիզել, RDF/ (% ընդհանուր քանակից)	Վնասագերծում/չեզոքացում (% ընդհանուր քանակից)	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում (%)	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում (% ընդհանուր քանակից)

դ. Անձնակազմի կարողությունների զարգացում պլանավորման ժամականաշրջանում

Աղյուսակ 35

Հմտություն/ ոլորտ	Համապատասխան գիտելիքներ ու հմտություն ունեցող աշխատակիցների թիվը	Գիտելիքների ու հմտությունների ներկայիս մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Գիտելիքների ու հմտությունների թիրախային ապագա մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Նշումներ
Թափոնների կառավարման գիտելիքներ	2	3	5	
ՀՀ օրենսդրության հմացություն	3	3	5	
Տվյալների հավաքագրում	2	4	5	
Համակարգչային քարտեզագրում	0	0	5	
Գնումների կազմակերպում	1	4	5	
Պայմանագրերի կառավարում	1	4	5	
Գործառնական	3	3	5	
վերլուծության հմացություն				

ե. Հանրային իրազեկություն պլանավորման ժամանակաշրջանում

Աղյուսակ 36

Բնագավառ կամ ոլորտ	Իրազեկվածության ներկայիս մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Իրազեկվածության թիրախային ապագա մակարդակ (1-շատ ցածր, 2-ցածր, 3-միջին, 4-բարձր, 5-գերազանց)	Նշումներ
1. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ առկա գիտելիքների աղբյուրներ	2	5	
2. Թափոնների կառավարման վերաբերյալ տեղեկացվածություն	2	5	
Թափոնների թերի կառավարման ընապահպանական ազդեցությունները	1	5	
Թափոնների թերի կառավարման սոցիալական ազդեցությունները	1	5	
Թափոնների թերի կառավարման տնտեսական ազդեցությունները	1	5	
Թափոնները աղբավայր հեռացնելու ազդեցությունները	2	5	
Թափոնների հիերարխիայի իմացություն	1	5	
Օրենսդրության խրախուսող գործիքներ	1	5	
Օրենսդրության պատմիչ գործիքներ	2	5	

Թափոնների կառավարման ոլորտում իրականացվող բնապահպանական ծրագրեր	1	5	
3. Թափոնների կայուն կառավարման վերաբերմունք և ակնկալիքներ	1	5	
Թափոնների կայուն կառավարման կարևորությունը	1	5	
Թափոնների տեսակավորման օգուտները	1	5	
Թափոնների վերօգտագործման օգուտները	1	5	
Թափոնների վերամշակման, օգտահանման օգուտները	2	5	
Իրազեկվածության արշավների օգուտները	1	5	

3) ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ (ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԵՎ ՄԻՋՆԱԺԱՄԿԵՏ)

ա. Աղբի տեսակավորված հավաքման կարողություններ

Վերամշակում իրականացնող ընկերություններին և ներդրողներին ներգրավելու համար կարևոր որպեսզի համայնքում գործի թափոնների տեսակավորված հավաք: Անհրաժեշտ է ներդն տեսակավորման սխեմաներ, որոնք հարմարեցված կլինեն համայնքում գոյացող թափոնների կազմի քանակին և այլ առանձնահատկություններին և զուգահեռ անհրաժեշտ է աշխատել հանրային իրազեկման բարձրացման ուղղությամբ: Օրինակ, պլանավորել չտեսակավորված խառը աղբը հավաք օրերին հավաքելով միայն վերամշակելի / պլաստիկ, ապակի, թուղթ/ թափոնները, իսկ մնացած թափոնները խառը հավաք իրականացնել ամեն օր՝ կամ գրաֆիկով՝ ապահովելով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջները:

Կարևոր է նաև կենսաքայքայվող թափոնների առանձին տեսակավորված հավաքման աստիճանաբար ներդրումը, ինչն ավելի արդյունավետ կդարձնի վերամշակելի թափոնների գործածությունը: Կարևորվում է նաև կոշտ կենցաղային թափոններում պարունակվող վտանգավոր թափոնների առանձնացված հավաքումը և հատուկ գործածության կազմակերպումը:

Հնարավոր է նաև արտադրության և սպասարկման ոլորտի տնտեսվարողների հետ փոխադարձ/ փոխշահավետ պայմանավորվածություններ ձեռք բերել՝ հասարակության իրազեկմանն աջակցելու, տեսակավորված թափոնների հավաքումն իրականացնելու համար, տեսակավորման համար քաղաքացիների զեղչի կտրոնների տրամադրելու, բնակիչների և տնտեսվարողների համար աղբահանության վճարների զեղչային համակարգի ներդնելու ուղղությամբ, ինչպես նաև վերամշակման գործընթաց կազմակերպելու, տեսակավորված թափոններն այլ համայնքներում առկա վերամշակման կայանքներ տեղափոխելու համար և այլն:

բ. Օպերատորների կարողություններ

Պլանավորման տարածքում թափոնների վերամշակման թիրախային ցուցանիշին հասնելու նպատակով անհրաժեշտություն կառաջանա օպերատորի փոփոխության կամ պայմանագրային պայմանների վերանայման: Դրա հետ մեկտեղ, անհրաժեշտություն է առաջանում անձնակազմի վերապատրաստման հանրային իրազեկվածության բարձրացման, լոգիստիկայի աղբահանության սխեմաների վերանայման և փոփոխության:

գ. Աղբի հավաքման կետեր

Անհրաժեշտ է նաև ստեղծել աղբի տարբեր տեսակների հավաքման կետեր, որտեղ բացի օպերատորից նաև կազմակերպություններն ու քաղաքացիները կարող են բերել տեսակավորված աղբը՝ խոշոր եզրաչափի թափոն, փաթեթավորման թափոն, պլաստիկ թափոն, ալյուրների թափոն և այլն:

Միաժամանակ հնարավորությունների դեպքում կարելի է նաև ձեռք բերել օրինակ մանրացնող կամ սեղմիչ սարքավորումներ՝ պլաստիկ թափոնը սեղմելու կամ մանրացնելու՝ տեղափոխման ծախսերը նվազեցնելու նպատակով:

Համայնքում նման սարքավորումների ձեռքբերումը և աղբի հավաքման կետերի ստեղծումը ևս կդառնա աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման տեղական պլանավորման միջոցառում՝ ուղղված թափոնների վերամշակման թիրախային ցուցանիշներին հասցնելուն:

դ. Փոխաբեռնման կայաններ

Աղբահանության սխեմաների կազմման ժամանակ հնարավոր է նաև այն իրականացնել փոխաբեռնման կայանների միջոցով, որտեղ ժամանակավոր հավաքվում, սեղմվում և/կամ տեսակավորվում է աղբը/, ինչն իր հերթին կնվազեցնի երթևեկության ծանրաբեռնվածությունը և ծախսերը: Փոխաբեռնման կայանների ստեղծումը պետք է դիտարկվի աղբավայրերի կառավարման համատեքստում: Փոխաբեռնման կայանների հետ կապված միջոցառումները մշակելիս պետք է հիմք ընդունվեն 1-ին գլխի 7-րդ կետում կատարված վերլուծությունները և 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված թիրախները:

ե. Անձնակազմի կարողություններ

Պլանավորման տարածքում թափոնների տեսակավորման, վերամշակման, օգտահանման թիրախային ցուցանիշներին հասնելու համար անհրաժեշտ է են թափոնների կայուն կառավարման բազային գիտելիքներ և գործառնական հմտություններ: Աղբահանության և կոշտ թափոնների կառավարման համար պատասխանատու անձնակազմի կարողությունների զարգացումը դասընթացների, վերապատրաստումների, հավաստագրման և այլ միջոցներով աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման պլանավորման առանցքային բաղադրիչներից է: Անձնակազմի կարողությունների զարգացմանն ուղղված միջոցառումները մշակելիս պետք է հիմք ընդունվեն 1-ին գլխի 7-րդ կետում արված վերլուծությունը և 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված թիրախները:

զ. Տվյալների հավաքում

Աղբահանության և կոշտ թափոնների կայուն կառավարման համար հավաստի տվյալների առկայությունն ունի առաջնային նշանակություն: Պլանը արձանագրում է անհրաժեշտ տվյալների բացերը առկա իրավիճակի գնահատման բաժնում (Աղյուսակ 27): Մյուս կողմից որոշ տվյալներ կարող

են բացակայել նաև նոր սահմանված թիրախների մասով, հետևաբար

են

են

են պլանավորման

ժամանակաշրջանում պետք է նախատեսել դրանց հավաքման ընթացակարգերի և կարողությունների բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ: Տվյալների հավաքման հետ կապված միջոցառումները մշակելիս պետք է հիմք ընդունվեն 1-ին գլխի 7-րդ կետում կատարված վերլուծությունը և 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված թիրախները:

է. Աղբավայրեր և աղբանոցներ

Աղբահանության և կոշտ թափոնների տեղական կառավարման բարելավումը ներառում է նաև գործող աղբավայրերի և դրանց առնչվող ենթակառուցվածքների բարելավումը: Օրինակ աղբավայր հեռացվող թափոնների քանակի հստակ տվյալներ ունենալու համար, այդ թվում՝ ընդհանուր աղբի գոյացման տվյալների և ֆինասնատնտեսական վերլուծությունների համար անհրաժեշտ է աղբավայրերում տեղադրել կշեռքներ: Անհրաժեշտ է նաև բաերկարգել աղբավայրը ցանկապատելով՝ ինչը կարգելի կողմնակի անձանց, ինչպես նաև կենդանիների մուտքը աղբավայր բաերկարգել աղբավայր տանող ճանապարհները՝ մեքենամեխանիզացիայի ապահով շահագործումն ապահովելու նպատակով: Աղբավայրում կատարել տեղադրվող աղբի հաշվառում, ներդն թափոնների ընդունման և մերժման ընթացակարգեր և ենթակառուցվածքներ:

Աղբավայրի և աղբանոցների կառավարման հետ կապված միջոցառումները մշակելիս պետք է հիմք ընդունել 1-ին գլխում արված վերլուծությունը և 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված թիրախը:

ը. Ոչ ֆորմալ հատված

Պլանավորման ժամականահատվածում հնարավոր է աշխատանքներ տանել ոչ ֆորմալ հատվածի հետ աղբահանության և կոշտ թափոնների կայուն կառավարման մեջ ներգրավել ուղղությամբ, օրինակ՝ թափոնների տեսակավորման ընթացակարգերը և ենթակառուցվածքները բարելավելու համատեքստում: Սա վերաբերում է նաև արդյունաբերական հոսքում եղա փաթեթավորման թափոններին, որոնց գործածության մեջ ոչ ֆորմալ հատվածը մեծ դեր ունի:

Տվյալների հավաքման համար հետ կապված միջոցառումները մշակելիս պետք է հիմք ընդունվեն 1-ին գլխում արված վերլուծությունը և 2-րդ գլխի 2-րդ կետում սահմանված թիրախները:

Թիրախներին համապատասխան միջոցառումները պետք է լրացվեն Աղյուսակ 37-ում:

Գործողությունների պլան՝ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ թիրախներին հասնելու համար

Աղյուսակ 37

h/h	Նպատակը՝ ըստ գործածության ձևերի	Կարճաժամկետ թիրախ	Կարճաժամկետ միջոցառում (2024-2026թթ.)	Միջնաժամկետ թիրախ	Միջնաժամկետ միջոցառում (2026-2028թթ.)	Նշումներ
I	Խաղը հավաքում					
II	Տեսակավորված հավաքում					
III	Վերօգտագործում, կրկնօգտագործում					
IV	Վերամշակում, օգտահանում					
	Վերամշակում, օգտահանում որպես երկրորդային ռեսուրս					
	Մանղանյութի և այգիների թափոնների օգտահանում /կոմպոստացում					
	Էներգիայի օգտահանում /կենսազազ, բրիկետ, քիոփիզեյ/					
V	Վնասազերծում/չեզոքացում					
VI	Տեղադրում սանիտարական աղբավայրում					
VII	Տեղադրում ոչ սանիտարական աղբավայրում					

4) ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ

Պլանի մշակման ժամանակ կարճաժամկետ և միջնաժամկետ թիրախներ սահմանելիս անհրաժեշտ է դրանք դիտարկել երկարաժամկետ զարգացման համատեքստում՝ թափոնների կառավարման կայունությունը երաշխավորելու նպատակով: Այդ իմաստով ՏԻՄ-երի Պլանով սահմանված բոլոր թիրախները պետք է բխեն ՀՀ կառավարության կողմից որդեգրած քաղաքականությունից՝ աղբահանության համակարգի ուղղակիությունից՝ միաժամանակ չսահմանափակվելով՝ երկարաժամկետ զարգացումների համար կարգավորման առաջարկություններ ներկայացնելու անհրաժեշտության դեպքում:

Ցանկացած Պլան պետք է բացի կարճաժամկետ և միջնաժամկետ պլանավորումից դիտարկել ավելի լայն հորիզոն ենթադրող հեռանկար, քանի որ, օրինակ՝ թափոնների վերամշակման և օգտահանման նոր կայանքներ ստեղծելու, նոր ստանիտարական աղբավայր կառուցելու ընթացակարգերը ժամանակատար են, անհրաժեշտ է տեխնիկատնտեսական ուսումնասիրություն, այնուհետև թույլտվությունների ստացում, փցենզավորում, Շրջակա միջավայրի ազդեցության և սոցիալական ազդեցության գնահատումներ, հանրային լսումների փուլեր և այլ գործողություններ: Պլանավորումը երկարաժամկետ հեռանկարում դիտարկելը կարևոր է նաև ֆինանսատնտեսական առումով:

Աղյուսակ 38

Թափոնների գործածության համար նախատեսվող կայանք	Թափոնի տեսակ	Կայանքի հզորություն, տ/ տարի	Շահագործման նախատեսվող մեկնարկի տարեթիվը	Անհրաժեշտ ուսումնասիրություն	Նշումներ

5) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԲՅՈՒՋԵ

ա. Կարճաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

Խ/Ի	Նախնական բիրախ	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման արժեք (հազ. դր.)	Ծախսերն ըստ պլանավորման կարճաժամկետ ժամանակաշրջանով ածի համար		Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրներ						Լշումներ
				1-ին տարի (հազ. դր.)	2-րդ տարի (հազ. դր.)	Ինքնաձև խա-ձաճկում (հազ.դր.)	Համայն բյուջե (հազ. դր.)	Պետակ ան բյուջե (հազ. դր.)	Դոնոր կազմակերպություն (հազ. դր.)	Օպերատորի/ՀՈԱԿ-ի բյուջե (հազ. դր.)		
1												
2												
3												
4												
....												
Ընդամենը												

բ. Միջնաժամկետ միջոցառումների բյուջե և ֆինանսավորում

Աղյուսակ 40

Խ/Խ	Սահմանված թիվով	Միջոցառման անվանում	Միջոցառման ան արժեքը (հազ. դր.)	Ծախսերն ըստ պատկերման միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար			Երազդի ֆինանսավորման աղբյուրներ					Լշումներ
				3-րդ տարի (հազ. դր.)	4-րդ տարի (հազ. դր.)	5-րդ տարի (հազ. դր.)	Ինքնաձեռն պիսա- ծածկում (հազ. դր.)	Համայնքա լին բյուջե (հազ. դր.)	Պետական ն բյուջե (հազ. դր.)	Դոնոր կազմակե րություն (հազ. դր.)	Ծախսատ որի/ ՀՈԱԿ-ի բյուջե (հազ. դր.)	
1												
2												
3												
4												
.....												
	Ընդամենը						..					

գ. Առանձին միջոցառումների ծախսման աշխատանքային պլան և բյուջե

Աղյուսակ 41

Միջոցառում	Կապիտալ ծախսեր	Գործառնական ծախսեր	Այլ ծախսեր /ծախսումանել Լշումների մեջ/	Լշումներ

6) ԱՂԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՎՈՐՈՒՄ

ա. Եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագրության պլանավորման տարածքում նախատեսվող պլանավորման ժամանակաշրջանում

Աղյուսակ 42

Տարի	Բնակչության թիվ	Աղքատության թվաքանակը/անձ	Գործող տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը	Աղքատության համակարգում ընդգրկված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը /աղքատության պայմանագիր /	Վարձավճարների հավաքման ընդհանուր ծախսեր, դրամ/տարի	Աղքի հավաքման և տեղափոխման ծախս, դրամ/տարի	Աղքավայրում աղքի տեղադրման ծախս, դրամ/տոննա
1-ին տարի							
2-րդ տարի							
3-րդ տարի							
4-րդ տարի							
5-րդ տարի							

բ. Եկամուտ/Հավաքագրում և Ծախսեր

Աղյուսակ 43

Տարի	Աղքատության եկամուտ/ հավաքագրում		Եկամուտ վերամշակման ենթակա թափոնների վաճառքից	Աղքատության ծախս	Սանիտարական մաքրման ծախս
	Բնակչություն	Տնտեսվարող սուբյեկտներ			
1-ին տարի					
2-րդ տարի					
3-րդ տարի					
4-րդ տարի					
5-րդ տարի					

գ. Ընդհանուր եկամուտ և ծախս

Աղյուսակ 44

	Եկամուտներ	Ծախսեր	Տարբերություն
1-ին տարի			
2-րդ տարի			
3-րդ տարի			
4-րդ տարի			
5-րդ տարի			

ԳԼՈՒԽ 3. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Պլանավորման տարածքում հաշվետու ժամանակահատվածում առկա իրավիճակի գնահատման, պլանավորման և Պլանի իրականացման վերլուծությունների արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը անհրաժեշտության դեպքում ներկայացվում է աղբահանության ոլորտի լիազոր մարմին՝ պլանավորման ժամանակաշրջանի 2-րդ և 4 -րդ տարիների ավարտին:

Տեղեկատվությունը ներառում է պլանավորման տարածքում Պլանին առնչվող բոլոր փաստաթղթերը, որոնք մշակվել են առկա իրավիճակի գնահատման, պլանավորման, սահմանված նպատակների և թիրախների իրագործման արդյունքների վերլուծության փուլերում: Տեղեկատվությունը պետք է ներառի նաև ընդհանուր տեղեկություններ, որտեղ պետք է նշվեն տեղեկատվության անվանումը, պլանավորման մեջ ընդգրկված համայնքների անվանումը, տեղեկատվությունը մշակող անձանց պաշտոնները, կոնտակտները:

המחיר הנמוך ביותר של המוצר הוא 10 שקלים, והמחיר הגבוה ביותר הוא 100 שקלים.

- Պլաներում սահմանված կայուն ժամկետը նպատակն է իրագործել
- Պլաներում սահմանված կայուն ժամկետը նպատակն է իրագործել

46

[illegible]

2) ԹԵՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն բաժնում պետք է վերլուծվեն նպատակներն ու թիրախները, որոնց իրագործումը չի հաջողվել հաշվետվության ժամանակաշրջանում: Վերլուծությունը հիմնականում վերաբերում է պատճառներին

և հետագա գործողություններին: Վերանայվում են նաև ընթացիկ պլանում ամրագրված թիրախների ու նպատակների իրագործման համար անհրաժեշտ կարողությունների կարիքները և գործիքակազմը:

Աղյուսակ 47

Հիրագործված նպատակի անվանում	Պլանավորված թիրախ	Փաստավի իրագործման պատճառները	Հետագա գործողությունները	Նշումներ

3) ԱՐԲԱՀԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿՈՇՏ ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԼԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն բաժնում պետք է նկարագրվեն ընթացիկ պլանում փոփոխման ենթակա կետերը՝ վերջիններիս հիմնավորման հետ մեկտեղ: